

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Germaniæ Superioris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68899)

cens ita mortem perhorrescebat, vt vel eius recordatio omnem aternæ vitæ memoriam adimeret. Hic Patris nostri oratione permotus est vt intrepidus ac prope exultans graderetur ad mortem; vbi ad supplicij locum ventum est, cum prius admissa scelera confessione expiasset, eorum quoque veniam à Deo, & circumstantibus postulauit. Desertor monasterij & habitus, pijs apud nos commentationibus eruditus, non solum culpam agnouit, verum etiam eluit, Præpositique facultate, alium seuerioris disciplinæ ordinem ingressus est.

PROVINCIA
GERMANIÆ SVPERIORIS.

NVMERAT Superioris Germaniæ Prouincia locios trecentos & nonaginta, in quindecim domicilia distributos; è quibus Sacerdotes sunt centum septuaginta duo; Nouitij triginta duo: Collegia decem; Domus Probationis duæ; Residentiæ tres; Missiones sex. In Collegio Ingolstadiensi septuaginta; in Dilingano triginta; in Monachienfi triginta; in Augustano triginta duo; in Oeniporano vno minus; in Halensi quindecim; in Lucernenfi duodeviginti; in Friburgensi totidè; in Ratisponensi viginti vnus; in Bruntrutano quindecim; in Domo Probationis Eberspergenfi viginti; in Landspergenfi triginta quinque; in dōmo Oetingenfi nouè; in Residentia Biburgensi quatuor; in Constantienfi duodecim. E vita migrarūt quatuor; adscripti in hanc militiam

E c

litiam

COLLEGIUM
INGOLSTADIENSE.

Duos ruina muri oppressos amisimus. Georgium Kyrchmair Physicæ studiosum, & Ludouicum Coadiutorem. Vterque fuit orationi adiectissimus, & Beatæ Virginis Cultor insignis. Prior etiam egregius, & constans suorum affectuum victor. Posterior charitate erga Fratres & cura erga ægrotos, quibus seruebat, insignis. Magna huius Collegij pars hoc anno fuit à fundamentis ædificata. Triclinium latius, altius structum, lapide quadrato, candido stratum, duabus columnis sustentum. Editus ab vno de Theologis Nostri Tractatus de iure prohibendi libros, & alius, qui exercitationes Theologicæ inscribitur. Ad Academiam quod attinet, Duo Theologiæ studiosi pro Baccalaureato disputarunt. Octies propositæ à Philosophis Theses impressæ. Gymnasium habet Comites octo, omnes in Collegio Sancti Ignatii degentes. Barones quatuordecim. Emblemata & Poemata sæpius publicè proposita, declamationes & actiones habitæ frequentes. At annua studiorum initia data Tragœdia Mauritius Imp præclare stetit, elicitæque non gemitus tantum, verum etiam lachrymas. Paschalis peruigilio ad Quadringentos terga sua flagris in templo cæciderunt. Minor ætas supra trecentas verberationes, per dies verni Ieiunii numeravit. Pii commentationibus Domi Nostræ aliquot supra vicenos operam dederunt. Varias Religiones amplexi sunt vndeni. Hæresim eiurunt

GERMANIÆ SVPERIORIS. 435

runt quadraginta quinque. Plurimi totius vitæ peccata, multi multis annis cælata aperuerunt. Aliquot à terroribus & spectris diabolicis per Confessionem liberati. Eiusdem Confessionis beneficio aliquot Coniugum paria reconciliata. Pro more Societatis sæpè adita Xenodochia, Nosocomia, Ægri & inopes ad pietatem instructi, in ægestate subleuati, emendicata nonnunquam à ditioribus stipe. Kalen. Ianuarii, cum hic Antistes Eystettensis in templo Nostro seculares Indulgentias Populo distribueret, sacrum panem accepere mille septingenti. Catecheses duobus sacratoribus anni temporibus, in nouenis minimum locis, Missiones sacra hebdomade ad totidem Pagos & oppida eo fructu, quo præteritis annis, institutæ & continuatæ sunt. Duorum è Nostri opera Præsul Eystettensis in Moniali quadam, quæ Enèrgumena putabatur, & toto anno summas Monasterio molestias curauerat, cum singulari cæterorum Virginum solatio liberanda vsus est.

RESIDENTIA
BIBVRGENSIS.

QVINQUE à variis Hæresibus reuocati. Sacramenta diebus Natalis & Resurrectionis Domini apud nos perceperunt supra Mille. Impios libros & superstitiosa multa concremauimus. Morbo Hungarico passim grassante, Nostri eo in periculo nullum recusarunt laborem. Ægris enim ope affuerunt, & exemplo; vt multi mala de nobis Iudicia in optima mutauerint, idque etiam verbis prodiderint. In Sigerbúrg oppidulum sæpius ex-

cursum. Natalibus feriis ducenti celestem panem sumplerunt, & illic quoque, hottatu nostro, aliquorum nobilium impensis Altare summum erectum. In Lautenbach exiguum Pagum semel ac iterum itum, sexaginta expiati, Ara populo excitando erecta. Kyrchdorffij sæpius nostri ad populū dixerunt, ultra Quingentos à peccatis soluerunt. Templum Alterstorffense hoc anno cum primis à peregrinis vndiquaq; vñsum, muneribus auctum. Cum in æstate arens terra diuturnis caloribus pluuias exigeret, Abusinum Oppidum cum solemnī supplicatione in montem ascendit, eòq; die largiter illorum segetes humectatæ. Auditi sunt, solis diebus B. Virginis festis, confitentes septuaginta supra centum. Affuerunt à Rhorrensi Canonicoꝝ Regularium familia seni, inter quos ipse Præpositus. Quinque totius vitæ peccata Patri Nostro explicuerunt, vt primam Hostiam Deo purius offerrent. Multi munera attulerunt receptæ sanitatis argumenta. Mulier Altespergensis quinquaginta aureo templo donauit. Vir quidam omnia bona sua Beatæ Virgini legauit. Sancti Leonardi templum hoc demum anno à Clemente octauo, Patris Gregorij de Valentia, optimæ memoriæ, precibus impetratum Indulgentiarum diploma accepit: Quo omnibus quater illic in anno confessis, ac viuifico pane refectis, decem annorum, totidemque Quadragenarum condonationes conceduntur.

COLLE-

COLLEGIVM
DILINGANVM.

ADMISSI in Societatem quinque. Exercitationibus spiritualibus perpolitū ē Religiosis octo, ē Clericis laicisue quatuordecim. Academia Nobilitate & numero floret. Disputationes publicæ Theologicæ sunt habitæ binæ, philosophicæ ternæ. Initiator Eystettensis S. Theologiæ Doctor creatus est, cui Sodales Partheniani & Alumni S. D. N. in quorum amborum ordine Dux olim fuerat; carminibus impressis dignitatem gratulati sunt. Magistri Philosophiæ renunciati triginta. Baccalauri totidem. Feriis Natalitiis producta in scenam Rachel plorans filios suos. Hilaribus Barbarismus & Solécismus, in studiorum renouatione ex Diuo Ambrosio Theodora Virgo & Martyr, omnia hæc cum applausu spectata. Illustrissimus & Reuerendissimus Princeps, suæ in Academiam egregiæ voluntatis, & in nos eximiæ liberalitatis modū nullum facit. Ipse Aduentu sacros Ordines in Aula academica, quadraginta amplius Monachis & alijs litterarū studiosis dedit. Ipso Natali sacra synaxim ibidem studiosis ministravit. postremis duabus Quadrageni Ieiunii hebdomadibus, singulis diebus meditationes obire voluit. Cathedra Parochiana vacante, atq; ad Cœnobium suum Ecclesiaste decenni reuocato, non quieuit, donec perficeret, vt illa Nostris concederetur. Duo scutarum millia ad Monasticam & Hieronymianam fabricam ampliandam contulit, ad cuius vsum etiam equos suos sæpenumero adhiberi iussit. Ad ean

dem fabricam Collegium Canonorum aureos mille obrulit. Collegium sancti Hieronymi Conquistores numerat ducentos viginti, à quibus è Monasteriis nouem & triginta Suæuiæ, Bauariæ, Tyrolis, Heluetiæ, Alsatia, Religiosi LXXXIV. Omnes in confessionis & Eucharistiæ sacramentis frequentandis sunt constantes. Illud plerisque Contuberniis solemne, vt celebritate festi maiore interueniente, notabili numero pridie in se flagris animaduertant. Passim verò vsitatum est passis brachiis, vel stratis humi corporibus pias, longaque preces fundere. Ciliciorum vsus multus fuit multis. Concionibus in Parochiali templo habitis respondet fructus, maiori enim frequentia Ecclesiastes noster auditur. Proinde festis celebrioribus penitentium numerus fuit longè auctior. Ad initium belli Hungarici pro felici eius successu, aliisque Ecclesiæ necessitatibus, in templo Nostro XL. horarum habita supplicatio. In Monialium item templis, ipsarum rogatu, Nostri concionati sunt. Vt Catechismum attingam, Xenij loco remedia contra peccata capitalia, typis vtraque lingua excusa, quæ Reuerendissimi Episcopi liberalitate in omnes penè oppidi domos distributa sunt. Eadem etiam occasione ad varios Diæcesis Parochos, & Monasteria emissa, & cum Sodalibus Partheniis communicata. Ab Hæresum vinculis soluti XXIX. Peccata grauiam multis annis cælara, tandem Nostri patefacta. Parochis varijs, ad vitam munere dignam instituendam, documenta data. Animis corporibusque Ægri adiuti tam noctu quam interdium. Valerudinarium cum Incolarum solatio visum & reuisum, cohortationes ibidem diebus festis habitæ.

EXCURSIONES.

AESTATE hac Sacerdos quidam, Noster ad quædam abiit Monasteria. Ibi lustratæ Bibliothecæ, & multi bonæ notæ in membrana scripti reperti sūt libri, & è tenebris in lucē protracti, breui euulgandi. Data & monachis exercitia. Exhortationes plures in variis locis, ad cænobitas varios habitæ. Restitutiones aliquot non exiguæ impetratæ. Abbas quidam, cum aliquot piarum imaginum centurias hinc paratas, in singulis suorum subiectorum domibus affigi curaret, audiuit vt vna in domo uel altera Iudæi & Christiani essent inquilini. In eas domos imagines dari noluit, ne fortè à perfidis Iudæis aliqua ignominia afficerentur. Hæc ubi Christiani illarum ædium Incolæ & inquilini intellexerunt, potius imagines obtinere voluerunt, quàm fidei hostes Hebræos pro censu in ædibus suis retinere. Quare statim foras abire Hebræos iusserunt. Vicini Nostri Lauingani habebāt impressam disputationem de verbo **D E I**, Inuitarunt Nostros. Nostri veriti ne deinde negarent se inuitasse, vt alijs fecerant, disputationis Præsidi scripserunt num inuitasset, venireque nostros cuperet. Affirmauit ille. Ergò duo è Nostris venerunt, paucis Theologiæ Auditoribus comitati. Actum vtrinque permodestè, ita tamen vt Præsides non semel planè obticuerit, & aliquamdiu tacentem omnes mirati fuerint, vt quiuis facillè viderit ab vtra parte veritas steterit. Eluangæ conciones binæ sæpius habitæ, vna in Arcis sacello, altera in Parochiali templo. Quadragesimo ieiunio verno

Catecheses quotidie Iuuentuti propositæ. Ultimo sacratioris hebdomadis triduo, pronunciatus à sex Pueris de Christo moriente Dialogus lingua vernacula. Mulier ob violatam sororem eò dementiae venerat, vt nisi violatorem peremisset, in dæmonis se fore potestate iuraret. Dæmon minimè tardus, rusticum se simulans paucos per dies furenti feminæ apparet, dat etiam pecuniam chartæ inuolutam pro carnibus emendis. Quam cum misera statuto die capere vellet, dolo se delusam sentit, nihil enim præter chartã vacuam inuenit. Post hæc sapius eidem diabolus apparet, bis eam dormi verberibus mulctat, id quod liuor ac tumor vultus satis declarabant. Tandem mulier Exhomologesi facta, & sacra Eucharistia refecta, meliuscuiè habere cœpit. Virguncula ob furtum falso accusata, sic affligebatur, vt fermè impositis fieret, atque hinc cultro in se grassaretur aliquoties, aut in profluentem insilire mediteretur, sed semper prohibita, exhomologesi facta est tranquillata.

COLLEGIUM MONACHIENSE.

THEOLOGIA excoluntur nouem. Duo in Domino obdormierunt. Quorum alter Petrus Franck, multis antè mensibus liberationem è custodia corporis prælagire visus est. Multus illi de ea sermo, & de morte cùm Latio, tùm vernaculo carmine multa piè modulabatur. Alter Ioannes Appenzeller vir fuit quâ patièdo strenuus, quâ ferendo præclarus. Hebraicarum & Græcarum sciens
litte-

litterarum, Matheseos Professor, sui despicientia Insignis. In horum locum adolescentes tres Societati nomina dederunt. Commentationibus Beati Patris Ignatij exculti quinque: Turcæ quatuor in Principe ciuitatis æde, magna Populi frequentia & præsentia Principum, Baptismo lustrati. Abiurata hæresi, cum Ecclesia Romana in gratiam redierunt quadraginta tres. Adolescens cum lacte materno Hæresin imbiberat. Hic se diabolo mancipauit ea lege, vt sibi in opificio exercendo familiariter operam adiungeret. obsecundat ille, non tamen ex multa opera lucrum crescebat, nec ditior fiebat: quin miser animaduertebat in dies se ad maiora incitari flagitia. Quin cum aliquando à vasfro impostore magnam vim monetæ asperæ & recentis accepisset, postea nihil præter nummos testaceos deprehendit. Hac de causa in se descendens, quo pacto se ad Dominum conuerteret cogitabat, tum diabolus frendere, pactam fidem obrudere, dira quæuis minari, & verbera etiam ingeminare. Demum parcius agere, & vrgere saltem ne ad Pontificia castra transgredere, aliud quiduis ageret. Pluribus item machinationibus illi salutis iter præcludebat, sed Adolescens eo magis ardentius incumberebat, & se in libertatem vindicare conabatur. Patrem nostrum conuenit, statum suum exponit, consilium & opem flagitat, ad omnia paratum se ostendit. Noster illi animos facit. tum ab Hæresi & peccatis confessum absoluit, Cælestia arma contra Hostem infernalem suppeditat; Et quamuis aliquando fuerit exagitatus, tamen coactus est inimicus tandem quiescere. Quædam mulier ita Hæresin abiecerat, vt adhuc aliquis de virtute Catholicæ religionis scrupulus

scrupulus eam teneret. Quid facit? implet duas
 Hydrias aqua, & alteram quidem lustrali: sic dis-
 cam, inquit, vtrarum vera sit Religio, si lustralis
 nullo corrumpatur fæore, putealis autem pu-
 reat, signum erit penes Catholicos esse veritatem.
 Præscripto temporis spacio, lustralis pristinam lim-
 pitudinem retinet, nec malè olet, altera pessimè.
 Hæret adhuc, & dum adhuc signum Crucis ex-
 primit, intempesta nocte vigilantibus vir marurus se
 visendum obiicit, manu signum Crucis exprimit,
 & euanescit. Tum mulier quid sibi faciendum
 clare intellexit. Qui in templo nostro diuinas e-
 pulas sumpserunt, fuerunt centeni supra tricies
 & ter mille. Pœnitentię sacramentum multò
 plures obierunt. Et quidem quadringenti Quin-
 quageni, vel totius, vel maioris vitę partis pec-
 cata ex homologesi deleuerunt. Plurimi è libidi-
 num ceno extracti. Nubilibus virginibus, qua-
 rum pudicitia propter formam & pauperiem pe-
 riclitabatur, Dos procurata. Graues & diurnę
 discordię consopitę. Quidam à veneno quod si-
 bi parauerant, & à manibus violentis sibi infe-
 rendis deterriti. Præter potandi, peierandi, blas-
 phemandi consuetudines sublata. Male notę libri
 flammis exusti. Plurimi ab inueteratis sceleribus
 abstracti, & ad frequentem vsu Eucharistię tradu-
 cti. Intemperię & terriculamēta nocturna abacta.
 Virgines quatuor ad monasteria promotę. Lar-
 gę eleemosynę à diuitibus in pauperes procura-
 tę. Ægroti tum aliās tum in extremo agone diu
 noctuque adiuti. Deiectis mæsticia mentibus con-
 solatio adhibita. Supremo affiendi supplicio, ad
 pœnitentiam & patientiam excitati. Paterfamilias
 ab vxore rogabatur vt aliquando Iesuitę alicui
 con-

confiteretur, bene monenti se obsecurum ostendit, factusque Patri obuiam in terram ruens, indignum se affirmabat qui eum aspiceret; surgere iussus, ita se illi aperuit, vt etiam totum se in illius potestate futurum testaretur. Gymnasium in nouem Classes diuisum est, præter moralis Theologiae & controuersiarum lectiones; nulla Schola est, quæ non plures centum discipulos complectatur. Quadrageni sunt, quibus Societas, corrogata à ditioribus stipe, victum in vno contubernio subministrat, qui suo munere ex omni parte funguntur egregiè. Longus sim nimis si percenseram singula pietatis & virtutis opera, à Parthenianis Sodalibus præstita. Pauca attingam; Legum suarum obseruantissimi sunt, ac ne quisquam erratis suis legum illarum ignorantiam prætere queat, suo ære vnus earundem exemplaria plura trecentis, eleganter imprimi curauit in socios diuidenda. Multas horas precando consumunt, ægrotis astant, ministrant, lectulos componunt, consolantur, cibos apportant, integris mensibus per noctem apud eos excubant, certam pecuniam elargiuntur, Rudes Christianæ fidei elementis institunt, à sceleribus, ab hæresi multos reuocant, ad pœnitentiam inducunt, detractis peioribus, meliores libros substituunt, ostiatim stipem colligunt, quam egentibus tribuant.

E X C U R S I O N E S .

AR L I N G Æ, quod oppidum est Bauariæ, diebus Dominicis, ferijs sextis Conciones, & Catecheses habet. Mille sexcenti conuiuïi celeste inuenerunt, è quibus omnium Confessiones, præter ducentorum, Nostri exceperunt: qui tamen, quod Nostri non sufficerent, egrè passi sunt se cogi ut alteri confiteantur. Multa in Societatis laudem dicta & facta. Inueterata odia extrinçta. Superstitiones sublatae præuæ consuetudines in meliores conuersæ, à præcis moribus ad Christianã vitam multi traducti. Suffraganeus Frisingensis Iubileum à Romano Pontifice Diæcesi suæ communicaturus, duos de Nostri Comites periuit, pœnitentibus operã duros; Expiati ab illis supra ter mille nongentos. Pellices ablegatæ, Cœnobita deserta ad signa reuocatus, animorũ angores à multis depulsi. In alto montis iugo male materiaturuguriũ habitabat anus, oculorum ac pedum ferè omni vsu propter senium priuata, cuius aures ut leuis rumor de Nostrorũ aduentu tetigit, non quieuit, donec alias duas feminas permouit, ut se in vallem præreptantẽ adiuuarent; Vbi Nostrum sacerdotem conspexit, mirè exhilarata, totam ei vitam antea actam exposuit. Quodidie ter Rosarium recitat, & vnum quidem, expansis in crucis formam brachiis. Excursum etiam ab alijs, & confessiones auditæ plures octingentis. Catechismus traditus, æs alienum restitutum; discordantes reconciliati. Aquæ lustralis, Rosariique vsus introductus. Leprosi data solatia, & confitentibus aures. Cætera breuitatis causa omitto.

D O -

DOMVS EBER-
SPERGENSIS.

HOc anno sub Hyemem Residentia Eberspergensis in domum Probationis tertii anni mutata est, quod benè verat. Faciunt initium vnà cum suo Magistro eiusq; socio, Patres duodecim. Aucto igitur sociorum numero viceni illic numerantur. Absoluti à peccatis quinquies mille septingenti. Ex his facile milleni vitam omnem retexuerunt. Puella quæ se dæmoni prostituerat, cum postea ab eodem ad desperationē vrgeretur, & malum suum aperire nemini auderet, concepta fiducia, cum de silentio, quod præstare Nostros inaudisset; apud Patrem quendam curationem quæsiuit, & inuenit. Similibus alijs satanæ laqueis expediti plures. Quidam cum graue scelus in confessione reticuisset, templo egressus incidit in picturam, vbi quædam à dæmone, ob simile crimen, ad Inferos raptabatur. Quare continuò regreditur, & confessario id ipsum quod tacuerat, manifestat. Concionum, Catechesos maius extitit emolumentum, quia maior populi concursus. Ad pietatem incitandam sapiculè Dialogi à Pueris habiti sunt. Aniles superstitiones sublata, Magorum artes damnata, Concubinae eiectæ, quarum aliquæ ad annos octodecim in hoc luto demersæ Sacramenta negligebant omnia. A violento Marte plures absterriti: Virginum pudicitia consultum. Magna Societatis opinio, magnus amor in his partibus; huiusque affectus nec rara, nec leuia experti sumus argumenta. Turpis animorum dissensio Magistratum inter se, familias quo-

quo-

quoque seiunxerat: Nostra fratrum opera, ut in concordiam redirent. Patrem à filio improbitas illius ad eò alienauerat, ut in conspectum nollet unquam admittere, nec ullos deprecatores culpæ patiebatur. Admisit tandem Nostros, filiumque lachrymis & verbis meliora pollicentem, & humo leuatum in gratiam recepit, quem nunc multo impensius diligit quam antea. Apud S. Sebastianum dona deposuerunt plures quinquaginta, qui omnes eodem Diuo vel seruatore, vel sospitatores, morbos grauissimos & varios à se depulerunt. Ceciderat de Cælo ignis, flagrabantque iam vicinæ ædes, serpentem & aduentantem in sua recta Rusticanus cum videret flammam, voto facto, Diuòque Sebastiano opitulante, incendium euasit. Nec solum ad morbos abigendos, propter S. Sebastiani craniū Ebersperga est celebris, sed ob aliam etiam Christi in Cruce expirantis Imaginē, ad quam etiā hoc anno deposita agalmata cerea, præsentem Numinis opem testantur. Est etiam D. Antonii tabula clara miraculis. Atque ista, & quæ breuitati consulens, omisi miracula, hoc anno frequentiores, quam superioribus, supplicantium ordines adduxerunt, quo in genere pietatis, ne ipsi Eberspergenses palmam aliis concedere viderentur, Monachium sacros D. Bennonis cineres veneraturi concesserunt. Ut porro Monachio, sic Ebersperga vocati nostri ad varia loca, propter veniale Iubilei diploma, possuntque eadem dici de fructu laborum Nostrorum, quæ supra de Monacensibus dicta sunt.

COLLE-

COLLEGIUM
AVGVSTANVM.

IN Societatem adsciti duo. Concionati intra Urbem quinque; Rudimenta Christiana per Quadragesimam locis quinque tradita. Hæretici ad Catholicam Ecclesiam reducti sexaginta. Mulier parentibus nata hæreticis, & hæretico in matrimonium collocata, cum in Natalitjs Domini ad cœnam illam sacrilegam accederet, & iam quod reliquis propinaretur deesset, vidit à Ministris è proxima taberna, recens è dolio vinum non sacrum peti, & communicantibus pro sanguine Christi porrigi. Clam suam sortem, suorumque miseratur. Hæret in imo pectore scrupulus, & cum non multum post maritus morbo lethali laboraret, accersitus Prædicans ad cœnam, vt vocant, illi præbendam, præsentem uxorem virum rogavit, an alicuius sceleris conscientia premeretur? Quamuis enim, sola fides, inquit, ad expianda quæcunque delicta sufficiat, ramen ad pacandam conscientiam rectè aperiuntur. Hic ille aliquamdiu attonito similis, tergiuersatur, tandemque audiente atque astante coniuge, ter se illi necem machinatum confiteretur. Tum rabula, crede, ait, & dimittetur tibi peccatum & saluus eris; & vnà crustulum in os ingerit. Mox ad uxorem versus, nulla præmissa interrogatione, virone de præmeditato parricidio ignosceret, doleretue de præteritis vitæ noxijs, & tu, inquit, sume. Illa non ausa contra niti, totis artibus contremiscens buccellam sumit, simulque rei indignitatem perpendit, quàm flagitiosè Sacramento-

mento-

mentorū mysteria à perditissimis Ministris Populo administrarentur. Moritur maritus. Vxor Pseudecclesiastas tota quadragesima audit blaterantes, sibi nequaquam alienorum peccatorum rationem vel suscipiendam, vel reddendam. Hic illa grauius sauciata animo, cui ego, secum ait, conscientiam meam committam? Quis me maculis exsoluet? tamē Christi vox clara est; Quodcunque ligaueris super terram, & quæ sequuntur. Occasionem Patris Nostri conueniendi aucupatur, libros hæreticos exhibet, in Catholica religione instituitur, peccata confitetur, & summā nunc in suscepta religione constantiam ostendit. Alias duas omitto, quibus in salutis discrimine à Nostri subuentū est. Doctor quidā Medicinæ post multas & longas disputationes, cum coniuge & familia manus dedit. Disputatū etiam cum Antistitibus ipsis Augustanæ Confessionis per scripta, magnæque nostro Concionatori passim auctoritas conciliata. Ancilla Catholica profesto Natalis Domini opus fecit, ut sibi liceret postridie templum nostrum adire, & sacra mysteria sumere. Eadem vltimis Quadragesimæ diebus pecunia sua conduxit famulam hæreticam, quæ suas per illos dies vices impleret, ut ipsa studere rebus diuinis posset. Aduenæ quoque procul diffiti, salutem & pacem apud nos quæsiuerunt. Peruigilatū toto penè octiduo apud Canonicum Patririū Augustanum, Duumviri Præfeci Germanum. In honesta & copiosa familia odia inueterata composita. Sub noctem Parasceues hoc demum anno instituta per vibem supplicatio, cui præfuit ex disciplina nostra Sodalis primarius Diuæ Virginis. Hanc comitata Patriria Nobilitas, cum viri Illustres saccati Cruces gestarunt; Tringinta

ginta se flagris per templa cæciderunt. Omnium autem oculos & animos Lutheranorum in se conuertit. Alia item non parui momenti pro vsu Catholicorum publicè instituta in Orphano-trophio Pupilli & expositicij omnes ad hèresin instituebantur. Actum sæpè, vt Catholicis prouideretur: Separati ergo hoc anno ab hæreticis, Catholicorum benignitate erectis publicè Gazophilacijs aluntur. Adita frequenter Cœnobia suburbana Virginum, piæ adhortationes cum magno fructu habitæ. Ceneralibus quinque locis partim Catechesis tradita, partim pro Concione populus eruditus. Quatuor vicibus confessiones magno fructu exceptæ. In solo Friburgensi oppido quingenti & amplius auditi. Cuidam grauissimè ægrotanti, mentisque & linguæ vsura destituto, Noster fortè illac iter habens, & ad ægrum visendum rogatus, domum ingreditur, cum socio & familia se in preces dat, laboranti lypsanothecam Beati Patris Ignatij ad colum appendit: Res mira! breui mentem & vocem recepit, sequenti die è lecto surgit, & benè valet. E nostris scholis quatuor in religiosorum Cœnobia se contulerunt. Eustachius magno populi applausu datus. Sodales Parthenij hoc anno mirifice aucti, multa publicè pietatis exempla priuatimque edidere. Inter Natalitia Domini datus in Sodalitatis aula Christophilus, non mediocri spectantium sensu. Quidam totos menses cilicia gestarunt, humi cubuerunt, flagris in terga sæuerunt, inedia corpus macerarunt, aut alijs afflictionibus cupiditates suas compresserunt: Nonnulli ab eis ad Catholicam religionem perducti sunt. Omitto innumeras eorum preces, in pauperes benignitatem, peccantium & peierantium reprehensiones, dubi-

tantium institutiones, peruigilia apud morientes, Sacramentorum frequentationes, & id genus alia prope infinita. Ducentorum aureorum libri Collegio donati vel legati. Serenissimus Gulielmus Bavarix Dux ad nos visendum veniens, diem totum & noctes binas nobiscum mansit, & singularem erga nos humanitatem declaravit, nobisque modestia & humilitate sua magno exemplo fuit.

COLLEGIVM OENIPONTANVM

SCHOLA Christiana tum in templo nostro, tum ad Diui Nicolai vtiliter habita; præcipuè absterriti multi à consuetudine peccandi. Plures aduersus varia scommata, in vsu frequenti Sacramentorum Pænitentix & Eucharistix confirmati. Hebræus post bimestrem catechesim nostram publicè baptizatus est, cui Patronus esse voluit Marchio Illustrissimus. Hæresin viginti eiurarunt. Concio Parochialis quâ numero, quâ fructu auditorum floruit. Præteritis temporibus, Bacchantium infinitus per urbem agebatur numerus. Solitudo huius anni subita demonstravit nostri Ecclesiastæ orationem alius in omnium animos descendisse. Sæculares quidâ verni; ieiunii tempore quotidianas mortificationes ad sui victoriam cû approbatione Confessarij susceperunt. Nobiles aliquot Matrone, ob amorem Christi, pauperes singulis hebdomadis semel ad mensam adhibent. Alii pridiano semper Ieiunio ad communionem, quam octauo quoque die obeunt, se disponunt. Virgo bis per fraudem inclusa, nullis promissis ad flagitium potuit induci, vimque

GERMANIÆ SVPERIORIS. 451

vimque ipsam clamore tandem depulit: Eadem sub noctem missa à Domino nescio quo, intercepta à quibusdam & stricto pugione ad pectus admoto, noluit in scelus consentire: læta inquit, mortem excipiam, quàm vnicum pudicitie thesaurum amittã. Ad epulas cælestes admissi quadraginta circiter & octingenti supra sexies decies mille. Confessionem generalem peregerunt plures centum. Qui ad seles interimendos incitabantur, aut spectris vexabantur; iis per confessionem tranquillitas curata, Variorum ad nos contractuum literæ allatæ & emendatæ. Chartæ superstiosæ ablata. Parochi si quos habent arctioribus conscientie nodis constrictos, ad nos exsoluendos mittunt. Sentiunt præsertim feminæ Beati Patris Nostri Ignatij auxilium, si quando in partu periclitantur, nec quicquam est vsitatus in tali periculo, quàm vti sacre illius reliquiæ è Collegio petantur. Medicus cuidam mortem denuntiaverat, cui appensæ sunt sacre illius reliquiæ, statimque melius est ei factum. Semestris paruulus moribundus B. P. Xaverio commendatus reualuit. Frequenter totæ noctes apud ægrotos peruigilatæ. Qui à nostris sani abhorrebant, morte vicina eos accersuerunt, nec tantum peccata illis detexerunt, sed etiam testamenta ab iisdem corrigi voluerunt. Vnus de Sodalibus parthenianis taleros eidem Sodalitati tradidit aureorum centum. Cætera quæ cum aliis ferè communia sunt, prætereo. Scholæ non minus hoc, quam superiori anno floruerunt, siue numerum siue industriam discipulorum spectes. Quatuor ad diuersas religiosorum familias se adiunxerunt. Pædia Danielis in scenam producta. Hoc anno ad iii. Nonas Iulij, quod felix fau-

sumque sit. Auspiciis Serenissimi Maximiliani Archiducis Austriae, primus lapis est positus nouarum scholarum, tot annis antecedentibus desideratarum, iamque fundamenta integrè constituta visuntur. Is Princeps Nostri amantissimus, persæpe in choro templi nostri solus vacat precationibus. Diebus solennioribus templum nostrum Musicis suis exornat. Domui pauperum studiosorum relictæ fuerunt testamento nongenti aurei, quos tandem hoc anno eius benignitas reddi iussit.

M I S S I O N E S.

IN Stubach etiam euocari sumus, quo supplicatias ferremus Parocho, exceptæ confessiones plurimæ, habitæ conciones septem: cumque in Pentecoste rogatu eiusdem Curionis rediret Noster, duas conciones habiturus, confessi rursus septuaginta circiter, inusitato exemplo in his locis. Concurtus ad concionem tantus semel factus est, ut è templo emigrandum foras, & suggestus extempore construendus in campo fuerit. Dum è templo egreditur populus densissimus, tanto aestu irradiabat Sol, ut omnes sibi metuerent; cum ecce dum pro more sacrum prælegitur Euangelium, subita & vnica nubes, Sole contacto inumbrabat totum populum, nubesque sub finem concionis rursus dispersa euauit. Succurrimus quoque alteri Parocho, qui de tota vita legitimam confessionem instituit apud Nostrum. Tantus populi huius erga Nostrum amor extitit, ut ex numero suo delegerint ceu Tribunum, qui nomine populi adferret Nostro Superiori honorarium, &

& supplicaret obnixè, vt liceret nostri Patris opera frui paucis mensibus, sperare enim omnem ordinem (hoc verbo utebatur Tribunus plebis) & plurimorum malorum emendationem. Quidam crebra phrenesi actus, semel interquiescens aiebat, si illi Oenipontano sacerdoti possem loqui, constantem sanitatem sperarem; itaque ducitur Oenipontum, vbi accepto Agno cereo consecrato, quam sperabat obtinuit sanitatem.

MISSIO BRIXINENSIS (de cuius initio felici aliquid narratum proximis annalibus) quanto fuit longior, tanto vberiores fructus protulit, Duos è Nostris sacerdotibus occupatos illa habuit: alter quidem laboriosam dedit operã, tum priuatis consultationibus de tota Diœcesi reformanda, tum conscribendis rebus iis, quæ Synodum habendam concernerēt, typisque postmodum edenda essent. Sed iubemur sistere gradum, & nihil horum efferre, quia secreto gesta sunt. Illud dicere satis esto, tã præclara fuisse nostri Patris responsa, vt omnes in admirationem raperentur, Ipse imprimis Reuerendissimus atque Illustrissimus Præsul Societati redderetur addictissimus. Dum sacerdos vnus hæc tractat, interea alter iussu eiusdè Illustrissimi Principis, per Quadragesimã quot hebdomadis ternas conciones in templo summo habet, quibus ipse Princeps diligenter interesse nunquam prætermisit vt concursum aliorum hominũ referre omittam. Confessionibus audiendis, quando se tradebant, vterque à summa luce in multam noctem detinebatur, sequebatur eos quãquã irent turba penitentiũ. Post semestre spacium Brixinæ in sumptum Maio ineunte domum reuertuntur, sed augusto dein exeunte, rursus vocantur ad Synodum peragendam,

C O L L E G I V M
H A L E N S E .

IN templo nostro Festis & Dominicis, per quadragintadialia etiam bis habita ad populum satis frequentem concio, non sine fructu. Catechismo frequens iuventus, & multi quoque adulti diligentem dederunt operam. Multis annis cæata grauia peccata, Nostris detecta. Multis passuum millibus ad nos, confessionis obeundæ causa, multi venerunt. Sacerdotes tres generali exhomologesi conscientias emacularunt. Moribundorum multi adiuti. Nosocomium non solum ægrotantium & peregrinorum, sed domesticorum etiam bono frequenter aditum. In ciuitate passim, & suburbanis vicinisque locis, in egrotantium confessionibus audiendis, reconciliandis dissidentibus, ægris subleuandis, aliisque id genus officiis, opera assiduè posita. Cerei Agni, Imagines sacræ, pluribus admodum flagrantibus utiliter distributæ. Paralytici, per octo fermè annos ab omnibus destituti, confessio excepta, de cuius extrema egestate cum pro concione Pater dixisset, plurimorum animi ad eum liberaliter alendum excitati sunt. In casibus conscientiæ & alijs Christiani hominis officiis, è ciuitate locisque vicinis non raro venerunt, qui nostra consilia & sententias exquirerent. Superstitiosæ chartæ, & artes magicæ illis etiam, qui vitam prius eripi sibi passuros affirmabant, creptæ. Antè studiorum instaurationem Iosepho vendito plausus datus. Cætus Parthenianus

thenianus conuenit tempore Bacchanaliū, certasque preces pro talibus diebus in omnem licentiam effudentibus perfoluit. Præclari Sodalium ad virtutem conatus sese multis exercitationibus patefecerunt, vt frequentibus ieiunijs, vſurpatione crebra sacramentorū, voluntaria corporis afflictatione, elemoſynis, precationibus & id genus alijs. Toto fere anni tempore, cum ad alias rurales Eccleſias Parochis petentibus, tum potiffimum ad varia Paræciæ Colſenſis, quæ itinere duarum horarum Hala abeſt, loca Noſter excurrit, præſertim in montē wernenſem; quem hætenus ſylueſtrem, rerumque ad animę ſalutem pertinentium rudem, noſtri anno elapſo primū ſcandere, atque excolere cœperunt, nunquam antehac viſi ibi. In monte hoc ſitum eſt templum Apoſtolorum Principi dedicatum, quod ante mille & amplius annos, non abſque miraculo ædificatum fertur, & vltra ſexcentos numerat communicantes: qui ædes incolunt per montes præaltos diſperſas, & longe à ſe inuicem, longius à templo vna & duabus horis diſiunctas. Homines ſunt robuſti, proceri & longæui, faciles flexi ad pietatem, rerum ſpirituum capaces, amantes & tenaces. Tantusque ipſorum eſt in Religione Chriſtiana ardor, tanta rei diuinæ integrè audiendæ fames, vt nec itineris longitudine ac difficultate, nec cæli inclementia, nec hyemis aſperitate impedire ſe patiantur; quin Dominicis ac feſtis diebus (quod iucundum ſane viſu eſt) vndique ex montibus, inſtar multorum riuorum ad dictum templum, velut ad S. Petri piſcinam certatiua & ieiuni confluunt; vbi concioni & miſſæ ſacrę cum ſumma modestia, quiete, attentione & reuerentia interſunt, nec prius quiſ-

quam recedit, donec iu extrema missa, sacerdotis benedictionem cum aqua lustrali accipiant. Ut verò hyeme in tempore ad templum perueniant, ante auroram ex cauernis atque eremis suis egrediuntur, viam monstrante ardente pinu, quam manu gestant, & ne quod vitæ periculū incurrant propter vias præcipites, glacieque lubricas, quas nunc ascendere, nunc descendere, coguntur; pedes muniunt soleis è ferro acutis: muniti non parum natura & assuetudine, montes citra detrimentum damarum more percurrunt. Huius porro diuini ardoris incendium in Eremitis illis, secundum Deū, in feriis Natalitiis anni proximi elapsi excitare coepit Noster, qui quo zelo animarum arderet, & qua valeret industria, ex fructu mox subsecuto ac continuato haud obscurè probauit. Etenim nocte sacra Saluatori nato, primus è Societate montanos illos in dicta æde Sancti Petri salutauit, cantato matutino & Missæ officio; mane, prima diuini verbi prædicatione, exhortabarur eosdem ad sacram peccatorum exhomologesin faciendam, panemque Angelicum sumendum. Hic piorum conatum antiquus hostis sibi à Patre timere, futurum lucrum animarum ei inuidere, ac proinde omnem mouere lapidem, ne iactum diuinum semen fructum ferat. Primarii enim ex auditoribus mittunt, qui Nostro significet, non improbare se vsum sacrae confessionis solemnioribus festis, neminem tamen fore, qui nunc confiteatur, cum apud ipsos nec vtu receptum, nec auditum vnquam fuerit, crebrius quor annis, quam tempore Paschali, animi maculas ad pedes sacerdotis eluere, cælesti ferculo refici. Aliis præterea modis sese excusarunt vt poterant, Patri interim gratis actis, pro animo

illis

illis gratificandi parato. Monebant eundem dignaretur adesse ad Pascha, se tum promptissimè illi suas conscientias credituros. Sed Noster nequam his cedendum, animumque abiiciendum ratus, pro concione singulis illis festis Natalitiis, de nouo vrget confessionem, opportunè importune excusationes allatas refellit, vilitatem, necessitatem, & modum denique confitendi explicat; neque se sine consolatione & fructu abiturum clamat, spondet se accessurum illos, ac inuisurum in suis ipsorum speluncis, quantumuis procul distantibus, si molestiam frigoris & itineris omnino lucrifacere statuissent, tempus proinde ipsos conueniendi & confessiones excipiendi nominat, vt maiorem promissis suis fidem faciat. Quare constituto die fidem suam liberat, difficiles vias spe ptedæ conficit, & tanquam sagax canis venaticus vltro citroque discurrens, feras illas montanas solerter indagat, & ad extremos montis illius incolas penetrat. Peruicit igitur, Deo annuente, quærentis improbitas, dicam an amor? qui otiosi nescit, atque expugnauit obstinatos animos, vt cum stupore, gaudio, & singulari grati animi significatione ad Patrem accurrentes, confestim reciperent se eius petitioni, in loco ab ipso ad id deputato, qui erat domus Æditui, ob frigoris asperitatem satisfacturos; quod proximo post Christi Natalem Dominico die egregie præstiterunt, primū duo de nonaginta, ex quibus complures erant prouectioris ætatis, viri ac feminae & senex nonagenarius, qui omnes montanos suos ætate vincebat: deinde in die Epiphanorum alij CXVII. & aliis ante solemnioris Ieiunii ferias diebus alij CX. in pago Collensi, qui omnes contra morè superiorum annorū, quibus

bus ne vnus quidem huiusmodi aliquid præstitit; cum ingenti animorú sensu, tranquillitate ac solatio, & plerisque totius vitæ perperâ gesta, & diutissimè interdum cælata, aut post diuturnam salutaris confessionis intermissionem, candide sacerdoti nostro derexerunt. Toto autem Paschali tempore, octingentas confessiones in tota Parochia Noster excepit, & a Pentecoste ad octauam vsque corporis Christi Domini, vltra sexaginta. Itaque confessiones toto anno in vna Parochia Consensu exceptæ, quas omnes subsecuta fuit sacræ Eucharistiæ perceptio, numerantur mille centum septuaginta quinque. Multis etiam confessio, animæ & corporis salutem attulisse videtur.

C O L L E G I V M
L V C E R N E N S E .

PRÆTER Conciones in Parœcia, tum in æde nostra habitas, diebus pænitiæ destinatis quotidie post Psalmum quinquagesimum, ad conueniētes habita exhortatio, qua occasione particulæ aliquot Euangelij prius lecti, ad meditandū proponebantur. Concionalibus per annum diebus, sèpè Nostri & Franciscanorum, & Parochi vice de rebus diuinis ad populum dixerunt, non sine emolumento. Ad Virgines item sacras, sæpius exhortationes habitæ tribus locis. In templo nostro cælestem panem toto anno acceperunt supra quindécim millia, octingenti, triginta sex: Confitentium tanta fuit multitudo, vt eorum numerus amplius iniri non possit. Ad ducentos totius vitæ noxas expiarunt; plures multorum annorum magna

gna dolentis animi significatione & lachrymis. Quidam peccatum aliquamdiu aperire non sustinebat, sed illius expiandi causa Diuæ Virgini singulis Sabbati diebus, dum viueret, rosarium recitandum promittebat; ne periret, per misericordiæ Matrem per quietem, clarè vt confiteretur est admonitus, qui plurium horarum itinere suscepto, ad Collegium veniens, miseræ remedium inuenit. Mulier quædam eam solùm ob causam dæmonem infestū habebat, quod sæpius confiteretur, & Nostris; terribili facie palam apparens, nunc restim, nunc cultrum, quo se e medio tolleret, ostendebat. Summis tamen semper in angustiis, inuocatum DEI Matris nomen saluti fuit; & quo callidus hostis eam magis oppugnabat, hoc ipsa conscientia labes sapius abstergebat; ita demum incenso penitentia studio hostem penitus fugauit. Confessionis beneficio, vndecim famosæ mulieres ad honestatem euocata. Matrona Nobilis à quatuor auctoritate & opibus conspicuis, importune literis & munusculis, ad Coniugium sollicitabatur, nuptias constanter repudiauit. Sex feminae religiosæ, vt sanctius Deo famularentur, ad meliorem votorum obseruationem instructæ, quod & ipse experierunt, & grato animo acceperunt. Personæ quatuor, ne periculose simul habitarent, disiunctæ. Earū duæ, legitimo Matrimonio pudicitie suæ consuluerunt. Iurandi consuetudo quibusdam dissuasit. Libri male notæ erepti, & flammis exusti. Persuasum multis vt iniuste parta redderent; & quatuor quidem vt florenos ducentos, vni sexaginta. Quorundam ædes nocturnis terriculamentis liberare. Septē & quinquaginta ab hæresi reuocati, ex his vnus verbi minister. In carcerem & Xenodochium

chium

chium collatus vtiliter labor. Sepius egroti vifitati, eorum confessiones audita. Qui ad vltimum ducebantur supplicium adiuti, praesertim tres veneficae, quae antequam in rogam inijcerentur, vniuersas vitae maculas confessione deleuerunt. Nonnullorum labes morbus detexit, quas diu male sanitas occuluerat. Plurimum humanitatem experti sumus: in his cuiusdam Viri Nobilis, qui centum florenos, quos ei debebamus, liberaliter donauit. Praeter plurima item esculenta, quingenti aurei Collegio oblati. A quadam vidua centum. A Magistratu, nouo conficiendo hypocausto, centum & triginta, & vini dolium florenorū octoginta. Templum triplici sacerdotis vestitu ornatum: Omnium pretium ad centum octoginta quatuor florenos ascendit. In scholis frequens Nobilitas. Gymnasium crebris declamationibus & carminibus ad parietes affixis decoratum. Reuerendissimus Episcopus Constantiensis suam Diocesim lustrans, cum huc venisset, in area Collegij nostri, musico concentu, oratiuncula & dialogo exceptus est à Scholasticis. Saepius in templo nostro sacra fecit, & magnam puerorum, adultorumque multitudinem sacro Chrismate confirmauit. Magistratus eidem, & Catholicorum Cantonum legatis epulum dedit, nos parietes graeco & latino carmine exornauimus. Partheniorum Sodalium pietatem & bona opera, quia cum aliis communia sunt, praetermitto. Feriis Natalitiis datus ab iisdem Bernardus, quemadmodum ei puero Christus nascens visus fuerit, rem diuinā in templo operienti. Excursum in vicinos pagos & oppida, fructu non exiguo. Nec facile est inire pagorum numerū, vbi que plebs modo pro suggestu, modo de plano edocta, que sci

GERMANIÆ SVPERIORIS. 461

re hominis Christiani interest. In pago quodā cum per annum sæpè, tum absente Curione per duos menses, opera Nostri præclare constitit; omnia enim Parochi munera ab instituto nostro non aliena obiuit. Vna concione tantum effectū, vt ad solemnia Pentecostes bona pars loci illius ad sacram Synaxin accesserit, cū antea ne vnus quidem id faceret. Ad duo præterea Monasteria, bis concionum causa euocati sumus. In Eremum ad solemnem illam, & certis tantum annis celebrandam Angelorum dedicationem, Religiosis illius loci perentibus, duo missi fuerunt; & vtiliter laboratum, tanta occupatione, vt vix tempus horis dicendis, & corpori reficiendo per multos dies relinqueretur, & parum per noctem quiescere liceret. Vnus mille & eo amplius, magnam etiam partem generales confessiones excepit.

COLLEGIVM
FRIBVRGENSE.

PRÆTORVM & Senatus tanta est erga nos beneuolentia & munificentia, vt nihil P. Rector siue in scholarum, siue in Collegij vsum petat, quod non impetret. Statæ quatuor in locis per urbem toto anno habitæ conciones, ad scholasticos vna, reliquæ ad ciues. Germanica à duobus, ab vno gallica. Quidam ciuis implacabili à filio dissidebat odio, vt eum neuiquam in conspectum admitteret, & exheredare omnino vellet. Hoc incendium multi extinguere sæpè conati sunt. Audiuit tandem concionem vnus de nostris de mutua reconciliatione animorum, qua victus manus dedit.

dedit. Honesta quædam Matrona consueque superbia odio processit, ut filia, quæ infano studio sepectendi, comendique multum crebrâ temporis absumebat, nec à matre increpita respicebat; imprudenti, & nihilo minus expectanti, capillum abstulerit, atque ad nostrum Patrem attulerit, ut vesti cuiquam, qua in actionibus dæmones videntur, assueretur. Catechesis tum Germanicè tum Gallicè tradita processit. Triginta cum Ecclesia in gratiam redierunt. Confessiones de tota vita auditæ quinquaginta. Malè parta pecunia ad suos dominos rediit. Commercia iniqua Nostrorum monitu discissa. Quidam nullis peregrinationibus, ieiunijs, in pauperes benignitatè, precibus, satis se à conscientia stimulis, quibus propter designatum flagitium vrgebatur, expedire poterat, donec ad Nostrum cuiusdam pedes prouolutus, id confessione detexit. Omitto alios simili ratione ab ingentibus animi molestiis liberatos. Multis faminis data solatia, quibus domi erant mariti tam difficiles, ut nonnunquâ, vel resti, vel aufugio, vel his confini aliquo malo, sibi medicinam parare cogitarent. Duæ Virgines Christo castitatem suam dicauerunt. Quidâ ab impudica femina vehementer sollicitatus & inflammatus, vrticis ad sanguinis vsque effusionem adhibitis, æstum æstu pepulit. Complures cilicijs frequentibus carnem suam edomuerunt. Quædam tota hebdomade in corpus suum diuerberationibus sæuiit, ne ab adultero circumueniretur. Egrotos Nostrum diu noctuque visitarunt. Inter multos dissidentes pax composita. Ritus superstitiosi aboliti. Grueriam oppidum a gri Friburgensis excursus est. Compluribus diebus binæ conciones habitæ. Ab vno sacerdote nostro

stro breui tempore quingentæ confessiones exceptæ. Templo nostro oblatus calix magnitudine & artificio præclarus, vasa calicum complura, & similia ornamenta ad diuinum cultum pertinentia. Sodalitas B. Virginis ciuium numero aucta est. Reperti qui singulis hebdomadis totius quadragesimæ pane & aqua duntaxat corpus sustentarunt. Quod ad Scholas attinet, solemnibus diebus ad parietem affixa magna carminum vis, græcorum latinorumque. Natalitiis feriis pastoritium Drama, Episcopo nostro spectante datum. Legati Principum Collegium nostrum lustrarunt, è quibus Gallia Regis in aula Gymnasij à discipulis est salutatus. Sub caniculares, orationes habitæ controuersæ, expediretne vacationem dare studiosis literarum. In studiorum instaurationem Philostorgia spectata. Scenam aperuit Lycurgus, qui productis in medium duobus catulis, altero ad pastum, altero ad venationem educato, docuit ciues, quantum momenti sit in recta liberorum educatione. Aliquot discipuli ad ordinem Sancti Bernardi se aggregarunt, alij Sacerdotium inierunt. Quæ de Sodalitate B. Virginis dici possunt, cum aliis fere communia sunt.

COLLEGIUM RATISPONENSE.

IN ade primaria toto anno conciones habitæ. Toto comitiorum tempore, non ita magna in conuiujs & comotationibus intemperantia animaduersa est, idque Nostrorum concionibus est tributū. Confectiones quidam summa contritione
&

& lachrymis obierūt. Festis diebus pueritię doctrina Christiana explicata. Tota Quadragesima Psalmus quinquagesimus musicè decantatus, in legatorū Imperialium magno numero & frequentia, qui ad finem verni ieiunij plerique omnes Nostros sunt confessi. Die Paralceus ducta supplicatio à Christi Cenotaphia tota vrbe erecta; prætereunte crucis trophęum iam tertio R. Domino Pręposito Societati amicissimo, stipatibus eius latera duobus sacerdotibus, & Angelis passionis insignia portantibus. Quo spectaculo commotus Adolefcens Nobilis, qui cum lacte nutricis hæresim imbiberat, ad Nostros accessit; instrui periuit, peccata totius vite deposuit, & ad Catholicorum numerū est adscriptus. Aliàs LVII. ab hæresi absoluti, inter quos, qui octenniū, iterato Baptismo, inter Anabaptistas versatus fuerat. Hæreticus cum blasphemam linguam in Sanctos exercuisset, cultum illorum idololatricum vociferatus, à dæmone extra lectum raptus & asportatus, humiq; afflicus, didicit de cætero non blasphemare; qui Nostro peccata sua se aperuisse iam lætatur. Centum quinquaginta vniuersæ vitæ maculas ex homolegesi absterferunt; atque multis annis cælata detexerunt. Alij quidam confessi requiescere non potuerunt, donec eadem apud Nostros confitendo iterarent. Confessionum causa multi multorum milliarium iter ad nos susceperunt. Inter coniuges pax composita. Iterum iniuste possessorum restitutiones promissæ. Extincta odia graua & diuturna, ob quæ etiam Sacramentorum vsurpatio intermissa fuerat. Afflictis præsentis & salutari consilio subuentum. Filia cuius Ratisponensis in puteum lapsa vnde aquam educebat in ipso casu S. Bennonis opem inuocauit, & salua,

salua, capite tantummodo modicè læso, extracta est. Alia cùm se in Danubio cogitaret submergere, à Nostris ab ea amentia deducta, ipsa deinde Marito quoque confessionem pertuasit. Transfugam Monachum, qui nullam partem quietis captabat, pallio donatum, & cibo refectum, ad Monasterium suum remisimus. Grassante per æstatem lue Hungarica, plurimis diu noctuque allatum spirituale auxilium. Multis item ægris & pauperibus de victu, quantum licuit, prouisum. Exercitiis spiritualibus excultri religiosi sex. Item Canonicus Passlauenfis Iuris Doctor, & alius sacerdos Theologiæ licentiatus. Communicantium numerus in templo nostro admodum creuit, fuerunt enim millia septem & amplius. Sodales cilicijs, verberationibus, humicubationibus, ieiunijs, aliisque asperitatibus, corpora sua plurimum & sæpe afflixerunt; quæ si singula narrem, nimis longus sum. Multis ad peccata consistenda fuerunt auctores, rixas sedarunt, quicquid sibi potuerunt detrahere, id in pauperes aliqui erogarunt. Reuerendissimus & Illustrissimus Dominus Philippus Spinelius, Nuncius Apostolicus, templum nostrum frequentauit, sæpe in eo sacris operatus est, & idem XXX. nummos aureos donauit, Collegio epulum dedit, & summam erga nos beneuolentiam amoreque ostendit. Dona quædam aliorum Patronorum silebo. Nobilis & Magnificus Dominus Annibal, Consiliarius Imperatoris, Altare sancti Sebastiani in templo nostro ducentis aureis extruxit. Idem nuper Sacerdotis ornatum pretiosum misit.

MISSIO AD SYLVAM INFERIORIS BAVARIÆ.

INEVNTÉ vere, de Societate nostra Pater vnus cum Fratre Coadiutore, & Sacerdote externo missus, istos fructus retulit. Confitentes plures milenis audiuit, quorum plurimi totius vitæ piacula expiarunt. Hæresis nexibus expediuit homines vndecim, inter quos adolescens à Zwinglij secta conuersus, non solum Ecclesiam sed etiam Canobium est ingressus. Dominicis festisque diebus, concionatus antè prandium, pomeridianas etiam Catechismi lectiones instituit. Cuidam destinatam iam animo necem idem Pater dissuasit. Inusitato hæctenus Syluaticis spectaculo, publica sui per plateas diuerberatio, vno in loco est introducta, supremo Quadragesimæ tempore. Mulier quædam scelerum conscientia nocturnis diuexabatur spectris, cui prius Noster confessæ, in sacrata cera Agnum dedit, quo liberata est. Quædam sacrilegè confessæ, nulla animi fruebatur requie, vsque dum integrè confiteretur. Inter quosdam odium cum pace commutatum. Vir ab vxoris cæde absterritus: libri hæretici crepti & exusti sunt. Monasterij cuiusdam Abbas ad hoc fuit inductus, vt suos religiosos huc miserit, spiritualibus exercitationibus erudiendos. Ad perpetuos carceres damnati peccatis sunt expiati, sacro epulo refecti, & liberali stipe aliunde emendicata adiuti.

COLLE.

COLLEGIUM
BRVNTRVTANVM.

CONCIONES in vrbe Dominicis diebus ternæ habitæ, festis binæ, ex equo Germanicæ & Gallicæ. Duo religiosi sacris commentationibus excul- ti. Virgo vigesimum agens annum, parentibus nata Catholicis, nescio quo pacto à paruula inter Hære- ticos Basileæ viuere cæperat. Hoc anno, vt occultis morbis leuaretur, Bruntrutum concessit. Quibus ingrauescentibus & corpusculum debilitantibus, sanitas animi cæpit initium, singulari Dei benefi- cio: Nostrum accersit, significat se fide Catholica imbui, & in eadem mori vehementer optare: fidem suscepit, animum expiauit, & die septimo, omni- bus munita sacramentis, placidè in Domino obdor- miuit. Agrotis, quotiescunq; tulit occasio, nauata opera: multo autem magis animo ægroti apud nos salutaria medicamenta inuenerunt. Cum numerus communicantium in Christi Natalibus, superiori- bus annis vix ad octogesimum peruenerit, hoc an- no millesimum superauit. Festiuam Sanctorum omnium lætitiã, quinquageni supra septin- gentos celebriorem effecerunt, qui in sacello no- stro cælestibus epulis accubuerunt. Reuerendissi- mi animus erga nos idem, qui sæpè. Quamuis nec templum nec Collegium adhuc perfecerit, Scho- las tamen ædificare cæpit, quæ superarunt fre- quentia superiores annos. Circiter quadringentos numeramus. Inter eos è Germanica Nobilitate o- ctoginta. In Paschate duorum discipulorum in Emmaus cunctiũ exhibita historia. Cætus Parthe-

nus non modo dignitatem suam retinuit, sed etiam amplificauit. Ad affectum in Dei Matrem, Zelum in proximum iuuandum, multum addidit. Catechesis celebrata est in templo Parochiali. Ex Magistris quaterni, quoad licuit, festis ac Dominicis diebus in varios pagos excurrerunt. Constitit operæ fructus. Ad D. Virginis Natalem missus è Nostri vnus in Burgundiæ pagum quendam, nonaginta homines confessione perpurgauit. Excursum etiam Delmontum vicinum oppidum, vbi preces quadraginta horarum institutæ, magno cum fructu. Ibidem iustituta solemnis supplicatio, Corpus Christi gestante ipso Reuerendissimo Basileensi, quem trecenti milites stipabant. Ad forum medium vbi ventum est, habitus breuis Dialogus. Itum non semel in montem liberum quem vocant, vbi abusus è medio sublatis insolentia plenissimi, & ab auita religione remoti. In missione Insulana, quæ dies quindecim tenuit, auditæ conciones auide, enucleata duo Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta. Intellectum ab omnibus, quantum in hoc genere pudor inanis incommodet, & in quàm graue salutis æternæ discrimen bene multos conijciat. Duo Parochi diffidentes reconciliati. Populus à Parocho alienus, institutus, qui ante Nostri Patris aduentum suas partes eiusdem arbitrio permittere videbatur; atque vbi ex Nostro Parochum optimis niti rationibus, & omnino æqua postulare intellexit, ab intentanda lite est deterritus. Parochus animi angores & conscientiaë tricas exposuit, & diuino munere expeditus est. Canonicus regularis Diui Augustini à Superiore suo enixè petierat, Patri nostro vt conscientiam permittere liceret, responsum

GERMANIÆ SUPERIORIS. 469

sum durum primo tulit, neque tamen destitit: tandem, quod perierat obtinuit, quæsitam conscientia pacem, & animi tranquillitatem confessione peccatorum inuenit. Vir Nobilis subditi minis audacioribus grauius offensus, eo adductus est, ut amore Christi liberaliter omnia condonaret. Idem ipse cum vxore & familia, Patre Nostro vsus est confessario, neque recte habitura putauit domus atque liberorum negotia multa, nisi eundem in consilium adhiberet.

DOMVS OETINGENSIS.

CONCIO duplex, festis & Dominicis diebus, habita in templis Oetingæ nouæ & veteris. Catechismus quatuor in locis traditus non mediocri bono. Visitarunt Beatam Virginem, præter Bauaros & Sueuos, Austriaci, Stiri, Carinthij, Boëmi, Alsatij, Heluetij, Hungarici, Itali, vnde hominum duodecim millia & viginti, noxis soluti sunt, hæresi XXIII, erratis totius vitæ. MCXXXIV. Confessiones ab annis viginti, quadraginta, quinquaginta repetitæ. Quidam longis ad nos itineribus susceptis, confessionem peregerunt, diuinitus ad id se impulsos affirmantes. A superstitionibus, incantationibus, auguriis, complures liberati. Ictum sæpe in Leprodochium, visitati ægroti in ciuitate, in arcibus, in pagis, diu noctuque, & peruigilatum apud nonnullos. Carcere inclusi non semel adiuti domi. forisque, damnatorum auctorum libri combusti. Cum Parochis quibusdam actum de feminis dimittendis, vndecim deseruerunt. Femi-

ne aliquot lasciuioris vitæ ad honestatem reductæ. Virgo quædam impudicum altissimo clamore à se abegit. Odiorum radices, quæ partim apertè, partim occultè serpebant, cū fibris euulsæ. A meditationis sceleribus, & præcipuè à morte sibi consciscenda, deterriti nonnulli, ex his quædam mulieres, quibus maritos, veneno è medio tollere, deliberatum erat. Rustici filius quatuor annorum, in vndis partem integram vnus horæ submersus iacuit, quem Pater, Oetingana Patrona inuocata, viuum extraxit. Ad Sepulchrum Domini hebdomade sancta non pauci se diuerberarunt, spectaculo in his locis insolito. Quædam mulier in brachio dextero grauitè cruciabatur, quem cruciatum Pater noster, admota particula de sacra veste Beati Patris Nostri Ignatij, depulit. Inuasit idem cruciatus postea pedem dexterum, sed eodem modo depulsus est, cum summa admiratione astantium. Subuentum afflicto iam laqueum collo inserenti. Quidam vir Nobilissimus peregrè domum rediens, adeo vxorem adulterii suspectam habebat, vt pugnis benè contusam, stricto gladio etiam aggressus sit. Mulier, misso equo, Confessarium suum de Nostri euocauit celerrimè, cui conscientiam suam aperuit. Eiusdem Patris hortatione & monitu, ille cum coniuge in gratiam rediit. Exhortationes in Arce ad generosas personas habitæ complures. In tribus aliis confessiones ad Natalitia audite. In vna harum locus, olim Deo deputatus, opera Patris nostri purgatus est, sacrumque ibi lectum, singulari Generosi Domini lætitia. Excursum in Bauariæ Monasteria, quibus ante hac, nulla ferè cum Nostri familiaritas & consuetudo. Abbas vnus octiduanis meditationibus excultus: Is domum rediens

GERMANIÆ SUPERIORIS. 471

ens consuetudines vitiosas abrogauit, ad regulam strictius seruandam, suos non paucis adhortationibus admonuit. Conuentus sui primario cuidam exercitia persuasit, qui totius vitæ errata cum lachrymis detexit, mores ita emendauit, vt confratres nouum se planè hominem recepisse dixerint. Alius Abbas Nostris, hoc anno, aditum ad Cathedram permisit, transeuntelque illac omni beneuolentia tractauit. Rogatu Magistratus cuiusdam oppidi, Pater vnus sub finem Quadragesimæ, spacio tredecim dierum decies ad populum verba fecit. Sexcentas confessiones excepit, doctrinam Christianam tradidit, infirmos visitauit, ad Nobiles vicinos cum fructu excurrit.

MISSIO HA-
GENSIS.

DOMINIVM est amplum in superiori Austria, dictum Starenberg, antè aliquot annos Serenissimo Archiduci Matthiæ ab Imperatore assignatum: Quod ab initio Hæresis, venenum Lutheranae perfidiæ hausit. Eiectis ergo ab Imperatore superioribus annis falsis doctoribus, sacerdos etiam in Oppido Hag constitutus est, qui quinquennio integro, ne vnum quidem ad Ecclesiam Catholicam, vnde turpiter descuerant, reducere potuit. Commotus hac tanta subditorum suorum pertinacia Serenissimus Archidux, negotium dat Præfecto suo Catholico, Patrem vnum è Societate à superioribus impetret, cuius opera in rebus fidei per Quadragesimam instrui possint. Id quod Pater duabus concionibus, quot Dominicis & festis,

stis, ferialibus autem vnica, præstitit pro vitili, proponens semper, quæ inter nos & illos sunt controuersa, ea modestia & suauitate, vt à concionibus & familiari colloquio nunquã abstinuerint Lutheri asseclæ. Veritatem doceri à Patre palam professi sunt; quo minus eidem assentiantur, conscientiæ libertate se prohiberi. Eiecerunt tandem pestem quatuor supra viginti. Ex his duo septuagesimum annum superarunt, & ciuis primarius iudicis officio cohonestatus. Alij Oeringæ se Ecclesiæ nomen duros sponponderunt. Comparere postea omnino quatuor. Vnus de suo ad Ecclesiam reditu Pseudoparochum edocuit, qui hominem supra modum in cœpto confirmauit, addens: vtinam & mihi vel vnica hora, cum Iesuita illo, de religione conferendi permitteretur, quàm expeditus ad illos transirem. Alium à confessione domum redeuntem, vxor & proles copiosa circumstant, probra omnia & conuicia in illum coniciunt, eoque deducunt, vt sequenti die à Synaxi abstinuerit. Hoc aduertens Pater, Virum ad se euocat, inconstantiam obiicit; cui ille; Cessi Domine precibus meorum, sed iam ita nouerit me firmum, vt omnes blandiciarum illecebræ, & machinæ minarum ad me dimouendum adhibendæ, non impedimentum mihi sint futuræ, sed experimentum Catholicæ religionis. Iuuentutem hæreticam Pater, modum formandi crucem edocuit, orationem dominicam, salutationem Angelicam, vsum imaginum & Rosarij, quod, inuitis etiam patentibus, gestare consueuerunt. Valerudinarium frequenter visitatum non sine fructu; quatuor enim ex illis Ecclesiæ nomen dederunt. Capitali inter se odio dissidentes, duo Nobiles coniuges reconciliati;

GERMANIÆ SUPERIORIS. 473

conciliati; & quidem non prius, quàm Pater se ad pedes alterius coniugis abiecisset. Quod factum obtupescens mulier, & ipsa pedibus mariti pro- uoluitur, errati veniam cum lachrymis petens.

MISSIO EGGEN-
FELDENSIS.

REVERENDISSIMVS & Illustrissimus Epif- copus Ratisponensis Chrismatis Sacramento in Eggenfelden, oppido amœno & populofo, oues suas inuncturus, Patrem vnum præmisit ex hac domo, qui aliquot concionibus & doctrina Chri- stiana illos instrueret: Cui ante Reuerendissimi E- piscopi aduentum, duo alij Patres in subsidium ve- nere, impares nihilominus tantæ multitudini sa- tisfaciendi, quibus vix viginti Sacerdotes satisfe- cissent. Conciones Pater vnus spacio quatruidi ha- buit quaternas, de Sacramento Chrismatis illis die- bus quotidie ternas; peccata apud Patres deposue- runt mille sexcenti & sedecim. Ad auitam fidem reuocati duo. Sacræ Synaxis participes se fecere bis mille, trecenti, vnus & quadraginta. Ipse Reue- rendissimus Episcopus sacro Chrismate confirma- uit hominum sex millia, nongentos & quinque; ex illis quam plurimos, qui septuagesimum & o- ctogesimum annum superarunt, non paucos qui centesimum. Ære Illustrissimi Principis plurimi libri, imagines, Rosaria in Oppido cum fructu di- stributa.

DOMVS

DOMVS LAND- SPERGENSIS.

SCHOLÆ Catechismi habitæ in vrbe statis lo-
cis, è quibus etiam adulti profecerunt. Scholæ
Landspergenses, quarum inspectio pænes nos est,
hoc anno lustratæ & reformatæ. Conciones binæ
habitæ, vna tempore aduentus, & in quadragesima
insolita hominum frequentia, altera per totum
annum in maximo templo, suum cursum cum fru-
ctu tenuit. Perfugæ octo ad Ecclesiam reducti, ex
quibus vir quidam præter fidem, etiam pietatem
complexus est: quotidiana enim munuscula, qui-
bus à muliere ad adulterium pellicebatur, constan-
ter repudiavit, additis etiam verberum minis ni-
finem faceret. Cives Landspergenses, Religionis
causa Monachium ad S. Bennonem profecti, ibi-
que omnes (fuerunt amplius sexcenti) per confes-
sionem lustrati, & cælesti epulo excepti sunt. Huic
peregrinationi comites se adiunxerunt duo de
nostris Sacerdotibus, à quibus in itinere peregrin-
antium pietas trina concione foueretur. Quos-
dam civium cupido incessit Sodalitatis B. Virgi-
nis instituendæ. Interim dum res extrahitur, singu-
lis mensibus cæleste epulum ineunt, alios sibi ad-
iungunt, alios salubria verbo & exemplo docent.
Quædam de nostrum templum frequentantibus,
post maturam deliberationem, suum Deo Virgi-
nitatis florem voto dedicarunt. Aliæ Cœnobia Vir-
ginum cogitant. Aliis voluntaria cilicij vsurpatio
frequens fuit; vnius Virginis Nobilis in his, ac præ-
terea in flagellationibus crebris præcipua virtus
fuit.

fuit. Auditi quoque qui in vinculis attinebantur, & supremo supplicio destinati, haud sine fructu; vnius maximè grassatoris, qui custodiam in oratorium vertit, vitæ totius labes confessione apud Nostrum deterfit, genus mortis non modo constanti animo pertulit, sed mitius multo quàm mereretur existimavit. In locum supplicij vt ventum est, ad circumstantem multitudinem de ludis vitandis sermonem habuit. Inter ipsa supplicia nomen IESV & MARIÆ ingeminavit. Ægrotis ac moribundis piè data opera. Quidam ab altero vulnus accepit in capite, tam graue vt aliena loqueretur, & plerique de vita actum rebantur. Munitur sacro viatico. Noster ignarus vulneris accepti, conuenit hominem solaturus. Inter alia hortatur, vt remittat iniurias, & tandem permouit. Superstitiosa ablata, & loco illorum cereæ Agni imagines appensæ. Ex finitimis quoque pagis aliquot, & aliis locis relatus fructus, ex concionibus, inquam, Catechismo & confessionibus auditis. In concionibus de nece Domini, duobus in locis publicè habitis horis fermè octonis, sæpè ebrietatis mentio facta est, cui vitio non pauci subiacebant. Commodè factum declarauit audientium attentio, gemitus, lachrymæ. Nobilis mulier, repente morbo tentata, sacerdotem nostrum acciuit, venit is ad arcem intempesta nocte, & altera primum luce, meliusculè habentis confessionem audiuit. Iter habuit vnus ex sacerdotibus Nostris ad aliquem locum animi causa, vbi ciuitatem quandam ingressus, ablata est illi omnis vltèr tendendi facultas; sacerdotum enim, & aliorum viginti nouem confessiones enixè rogatus excepit. Illustri personæ præscribatur à medico propter valetu-

valetu-

valetudinem esus carniū temporibus vetitis, sed antea nihil attigit, quā confessarij approbatio accesserit. In monte sancto confessiones auditæ tribus vicibus sexcentæ. Redeo domum, & novum optimi Parentis munus conspicio: Serenissimus enim Gulielmus nuper apud nos dignatus prandere, cænare, pernoctare, ac demum centum florenos ascribere nomine consuetudinis, defuncta Serenissima Coniuge. Hoc tandem anno adiecta est pars illa ædificio domus Landspergensis, quæ diu in votis fuit, accessus ad templum commodior factus, & habitationes laxatæ. Sacrarium extructum supernè fornice, infernè pavimento ex lateribus contusis, & calce compacto: Supra Sacrarium erectum est novum hypocaustum à Tyronibus inhabitandum. Ad hanc fabricam Illustris Domina Comitissa quantum contulerit, superiore anno perscripsimus, hoc rursus, Domui trecentos, templo nongentos. Auget præterea sacrum instrumentum quotidie. Coronam donavit pro venerabili Sacramento, auro argento, gemmis, atque opere illustrem.

SEDES CONSTANTIENSIS.

PRÆTER statam concionem in æde Cathedrali, variæ etiam aliis in locis, foris domique habitæ. Quadrageni supra tredecim millia de peccatis confessi, in quibus generatim tres & trecenti, Ecclesiæ restituti viginti duo. Femina quietæ esse non potuit, donec Sacerdoti nostro exhomologesin faceret, quâ annis sexaginta distulerat.

Præ-

Prætor urbis vir propè septuaginta annos natus, totius vitæ commissa, mira animi sui consolatione aperuit. Virgines tres, à Virginitatis naufragio seruatae. Duo se castitatis voto Domino consecraverunt. Tres & peccatorum nexibus, & mania soluti. Meditationibus imbuti tres, quorum vnus primarij monasterij professor, alter iuris vtriusque Doctor, tertius cuiusdam Professoris filius. Dominicum sepulchrum, non minori cultu ac veneratione excitatum frequentatumque, quàm anno superiore. Dialogus habitus ad id, & iteratus. Nec defuerunt, qui flagris in terga sauiant. In partu laborantes, ita vt non longe ab interitu abessent, B. P. N. Reliquiis adiutæ, enixæ sunt. Bibliotheca multis & præclaris libris cumulata. Templum preciosis donariis locupletatum, inter quæ D. Hieronymi, & Magdalenaë effigies, cum eorundem reliquiis, quas Serenissimus Bauariæ Dux Gulielmus nobis misit. Crebræ excursions susceptæ felici euentu, ad vrbes, pagos, Nobilium & Illustriunavirorum Arces, ad plura Virginum Cœnobia. Reuerendissimus Episcopus obiturus Diæcesim, vnum de Nostris secum ducere voluit; qui hominum mentes ad pietatem concionibus excitaret, & Pœnitentiæ Sacramento expiaret. Serenissimi Archiducis Maximiliani voluntate, Reuerendissimus misit suffraganeum suum, & vnâ de Nostris vnum, in oppida Austriacæ ditioni subiecta, vt ea pestiferis purgarent libris, quod factum egregiè. Missus quoque vnus de Nostris Kislegium, vbi Iudæum capitis reum, & ad Baptismum, & ad necem præparauit.

MISSIO

M I S S I O W E I N - G A R T E N S I S .

QUADRAGESIMÆ tempore missi è Nostris Weingartum Duo, quorum alter Dominicis & festis diebus ad Populum concionem, & ad Pueros catechismum habuit: Alter ternas per hebdomadam conciones in æde Parochiali, Dominicis autem diebus, Rauenspurgi Catechesin magna frequentia. Reducti ad veritatem quatuor, quos inter, ciuis Rauenspurgenfis, qui quum fidem olim Nostris datam irritam fecisset, denuo præmissa generali confessione, fidei professionem facere coram testibus oportuit. In vtroque loco exceptæ confessiones plurimæ, complures generales. Quadraginta horarum comprecatio decreta in Dominicas quadragesimæ; mirum quanto pietatis sensu, hanc populus vniuersus obierit. Reddita suis Dominis pecunia centum quinque ac viginti florenorum. Habitæ casuum conferentiæ statis diebus, conuocatis vicinis sacerdotibus; constitit operæ fructus, eorum item ex numero tres spiritualibus exercitiis expoliti. Præterea visitata Nosocomia, & leprosoria, Exhortationes ibidem habitæ. Postremo, feria Christi patientis sexta supplicatio instituta est, qualis antea, hoc quidem in loco visa nunquam: in prima turba labarum fulgebat cum signo Christi in monte precantis; hoc excipiebant milites armati trullis ac facibus; illos Angeli suauiter concinentes, quorum vnus calicem ferebat; hos subsecutus Saluator, in monte Oliuarum sanguine ac sudore manans, expansis
iam

iam brachiis, iamque cancellatis ad modum crucis, piè admodum Patrem deprecans. Secuti alij cum facibus ceruleis saccis induti; postremum tenebat locum Magistratus cum funalibus. Secundum agmen præferebat labarum Christi flagellati, proxime ibant milites, & Angelus cum corona spinea, sequentibus alijs cum facibus in saccis rubeis. Saluator facie ac toto corpore liuidus, spineam gerebat coronam, ac purpureum indumentum, sceptrumque ligatis manibus secundum pectus. Pone sequebantur alij cum facibus in saccis rubeis. Ultimo loco Magistratus Monasterij. In tertio agmine visibatur labarum Christi crucem baiulantis, milites deinde portantes scalas, canistrum, clavos, funes, malleos, Angeli Dominicæ passionis instrumenta. Saluator armatis stipatus militibus, crucem baiulabat humeris, pone adiuuante Cyrenæo; Alij saccis nigris amicti faces gerebant, sub hos religiosi Patres modulantes. In quarto ac postremo, ab altaris præferebatur Imago crucifixi ingens, tribus hastilibus fulta, post Parochus incedebat cum sacerdotibus linteatis, Claudebat agmen Magistratus & Officiales Austriaci, Consules item ac Nobiles Rauenspurgenses cum facibus. Adfuit spectaculo magna tam Catholicorum, quàm Hæreticorum turba, illud frequenti gemitu, profusis lachrymis, ac demum singulari animorum motu approbantium. His ritè atque ordine peractis, datus Dialogus ad Cruciatum Domini repræsentandos accommodus.

PRO-